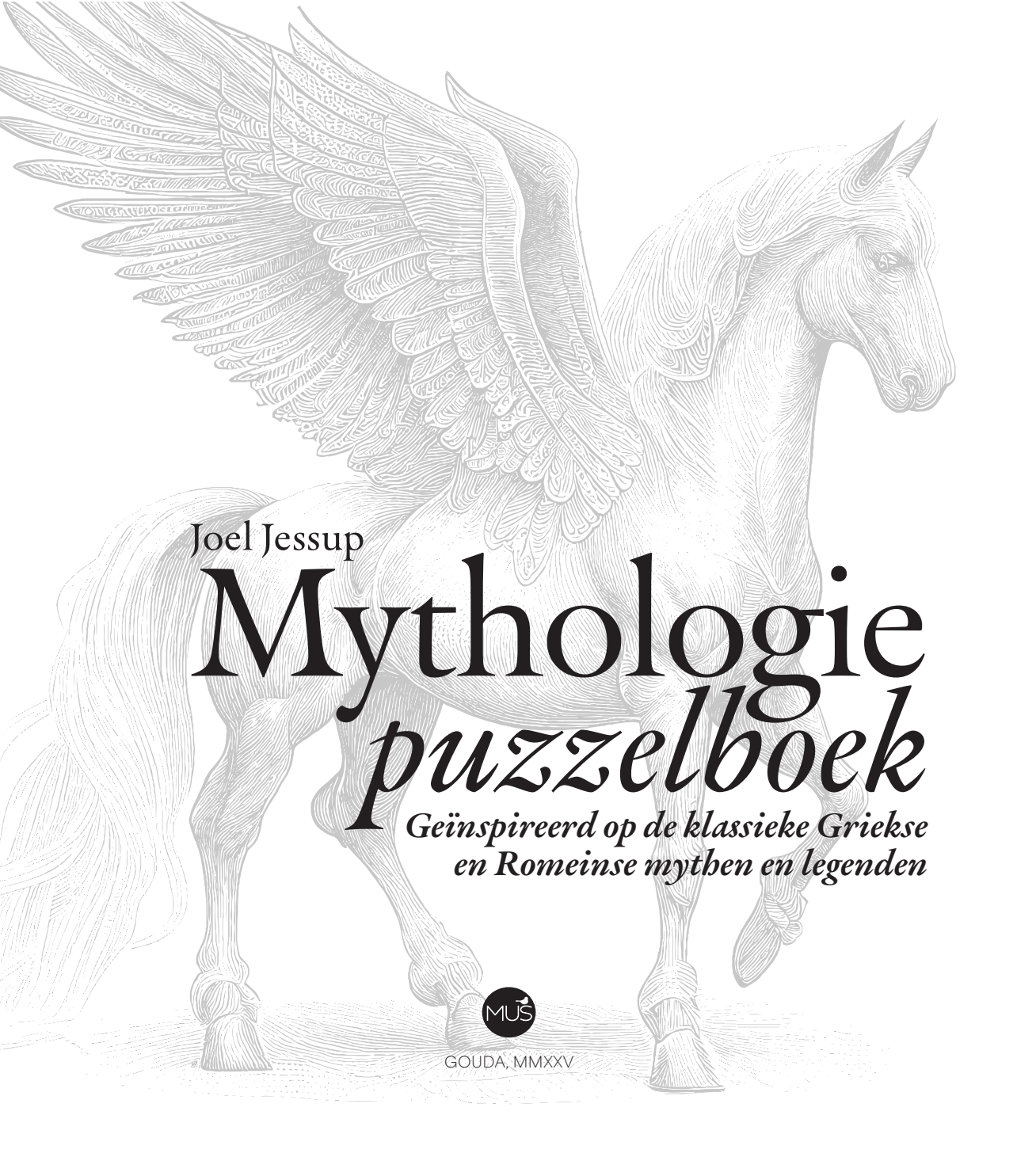

Joel Jessup

Mythologie *puzzelboek*

*Geïnspireerd op de klassieke Griekse
en Romeinse mythen en legenden*

GOUDA, MMXXV

INLEIDING

Hercules. Het paard van Troje. De Odyssee. Medusa. De Amazonen. Klassieke mythologie, ook wel bekend als Griekse en Romeinse mythologie, speelt een grote rol in onze moderne cultuur. Zelfs de planeten van ons zonnestelsel zijn naar de Romeinse goden vernoemd! Talloze merken en bedrijven dragen de namen van klassieke goden en helden, en hedendaagse superheldenverhalen steken de vertellingen uit de oudheid in een nieuw jasje.

De meeste mythen en legenden die uit de Griekse en Romeinse oudheid stammen, lopen over van passie, mysterie, intrige en avontuur. Deze verhalen zijn op verschillende manieren bij ons terechtgekomen. Oorspronkelijk werden ze mondeling naverteld en overgeleverd. Ze werden verspreid in de dagelijkse cultuuruitingen van de betreffende samenleving bijvoorbeeld in de tempels en tijdens de vele festivals. De verhalen werden afgebeeld op mozaïeken, in beeldhouwwerken en op gedecoreerde vazen en urnen. Toen ze later ook werden opgeschreven, bleven ze bewaard in manuscripten en (nog veel later) in gedrukte documenten.

De oorsprong en ware aard van veel van deze verhalen is echter vaak een mysterie gebleven, zelfs na uitgebreid onderzoek. Mythen zijn als geschiedenis

of legende vastgelegd en met de tijd mee veranderd. Zelfs de oorspronkelijke auteurs van deze werken zouden legendarisch of mythisch geweest zijn, zoals de bekende dichter Homerus.

Toen de Romeinen de Griekse goden overnamen en ze met hun eigen legenden en verhalen vermengden, vertroebelde de overlevering nog verder, met name omdat de cultuur en godsdienstoefening van de Romeinen zo afweek van die van de Grieken.

Dit boek bevat de meest inspirerende verhalen uit de klassieke mythologie. Ontdek ze hier (opnieuw) aan de hand van mysterieuze puzzels. In overeenstemming met de eeuwen van transformatie die deze verhalen al hebben doorgemaakt, zijn ze ook in dit boek opnieuw geïnterpreteerd, aangepast en hervormd. Sommige details zullen dus afwijken van de traditionele vertelling.

Maar hoe de verhalen ook verteld worden, de kracht van de klassieke mythen blijft in stand en met dit boek zul je vast en zeker iets nieuws of opwindends ontdekken!

**ZODRA HET PAARD DE
STAD IN WAS GEBRACHT,
ZOULDEN DE KRIJGERS ERUIT
KRUIPEN, DE STAD VAN
BINNENUIT AANVALLEN EN
ZO TROJE VEROVEREN!**

HET PAARD VAN TROJE

Het Griekse leger was al tien jaar bezig met de belegering van de stad Troje op het moment dat Odysseus zijn meesterplan bedacht. De Griekse troepen zouden een houten paard bouwen en vervolgens net doen alsof ze zich terugtrokken. Het zou lijken alsof het paard achtergelaten was als een geschenk voor hun vijanden, die zogenaamd de overwinning hadden behaald (de stad Troje had een paard als symbool). Maar in werkelijkheid zouden er vijftig van de sterkste Griekse krijgers in het paard verstopt zitten, waaronder Odysseus zelf. Zodra het paard de stad in was gebracht, zouden de krijgers eruit kruipen, de stad van binnenuit aanvallen en zo Troje veroveren!

Het paard moest 12 podes breed worden, 31 podes hoog en 18 podes lang. *Podes* is het meervoud van *pous*, een Griekse lengtemaat die ongeveer zo lang was als de gemiddelde Griekse sandaal (ongeveer 30 centimeter).

Er was alleen één probleem bij het bouwen van het paard: de hoofdbouwer, Epeius, had niet genoeg materiaal om een paard te bouwen waar vijftig soldaten in zouden passen! Met de beschikbare hoeveelheid materiaal lukte het hem een paard te bouwen met ruimte voor veertig soldaten.

Toch was het kleinere paard wel effectief: Odysseus' plan werkte en zo ontstond de legende.

Wat zouden de afmetingen van het kleinere paard geweest zijn (breedte, hoogte en lengte) in Griekse sandalen?

ONTSNAPPING UIT HET LABYRINT

Volgens de bekende legende werden elk jaar veertien jonge edelen als offer het labirint van Knossos in gestuurd. Daar werden ze verorberd door de minotaurus, een monsterlijk wezen dat half mens, half stier was en dat door toedoen van Minos en Poseidon was geschapen. Theseus voegde zich bij de groep van dat jaar, met als doel om de minotaurus te doden en de offers tot een einde te brengen. De dochter van de koning, Ariadne, was verliefd op Theseus en bij vertrek overhandigde ze hem een bol garen om zijn pad mee terug te vinden en uit het labirint te kunnen ontsnappen.

‘Pas hier goed op,’ zei ze, terwijl ze het garen in zijn linkerhand plaatste. ‘Zonder het garen zal wat de rechte en juiste weg lijkt, de verkeerde blijken.’

Zodra ze het labirint binnengingen, maakte Theseus het garen vast bij de ingang. In het welbekende bloedstollende gevecht dat volgde, wist Theseus de minotaurus te verslaan. Minder bekend is wat hierna volgde. Toen Theseus na

zijn overwinning wilde terugkeren, ontdekte hij dat zijn garen nat en verrot was. Poseidon zelf had het uit woede om Theseus’ arrogantie vernietigd.

Vermoeid leunde Theseus tegen de muur van het labirint en staarde naar het onmogelijke pad dat voor hem lag.

‘Zo veel muren om langs te lopen,’ mompelde een van de jongelingen verslagen.

‘Eigenlijk is er maar één muur,’ zei een ander, ‘die om zichzelf heen draait.’

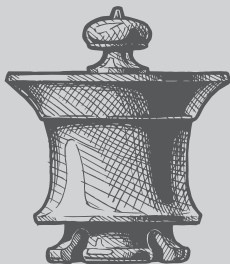
Theseus keek naar zijn hand op de muur en vervolgens naar het labirint. En ... ineens wist hij hoe ze konden ontsnappen. Het zou lang duren, maar het zou hoe dan ook lukken.

Hoe kon Theseus de groep gegarandeerd het labirint uit krijgen?

‘ZONDER HET GAREN ZAL WAT
DE RECHTE EN JUISTE WEG
LIJKT, DE VERKEERDE BLIJKEN.’

DE KRIJK VAN PANDORA

Kennis van de doos van Pandora, een magisch voorwerp dat, toen het geopend werd, nare dingen als wreedheid en ziekte de wereld in hielp, is zo algemeen dat de naam nu synoniem is met het idee dat iemand per ongeluk een dreiging voor de mensheid de wereld instuurt en daarmee de harmonie verstoort. Zoals bij vele klassieke mythen het geval is, zijn de details van dit verhaal afhankelijk van wie het vertelt.

Volgens de oorspronkelijke mythe was Zeus, vader van de goden, haast tot wanhoop gedreven door het vermeende onrecht dat de goden was aangedaan toen Prometheus het vuur van ze had gestolen. Nadat Zeus de veiligheid van de Olympus gewaarborgd had, droeg hij Hephaistos op om Pandora te maken: de eerste vrouw. Vervolgens stuurde hij Pandora met een kruik naar de broer van Prometheus, Epimetheus, als zogenaamd offer voor vrede.

De doos was dus eigenlijk een kruik. In de zeventiende eeuw verving Erasmus in zijn Latijnse vertaling het woord *pithos* (kruik) door *pyxis* (doos), dus in alle eerlijkheid kunnen de geleerden zelf kiezen welke van beide vertalingen ze willen

gebruiken, zonder van onwetendheid beschuldigd te worden.

Een ander verschil is dat de kruik niet in alle versies van het verhaal vol zat met chaos en verdriet. De verschillende overleveringen zijn met elkaar in conflict, want volgens sommige verhalen was de kruik juist een geschenk uit barmhartigheid, om de gezondheid van de mensheid te waarborgen.

Volgens de meeste versies bleef er één ding in de kruik over: hoop. Maar ook hierover verschillen de meningen. Was dit een teken van vreugde of waanzin? Menig geleerde heeft zijn verstand verloren in een poging te achterhalen welke details wel of niet deel uitmaken van het oorspronkelijke verhaal van Pandora. De meesten zijn het er echter over eens dat de vele verschillen laten zien hoe onze kijk op moraliteit en ethiek zich door de eeuwen heen heeft ontwikkeld.

Deze tekst bevat tien positieve dingen en elf negatieve. Zoek ze allemaal en koppel ze aan hun tegenhangers. Wat blijft er zonder tegenhanger in de kruik over?